



# ÉLŐ KÖVEK – a Váci Egyházmegye jubileumi felkészülése

*„mint élő kövek épüljetelek lelki házzá” (1Pét 2,5)*

(Korábban: IMA-KATEKÉZIS)

---

## II. év: KÖZÖSSÉG, HELYEM A KÖZÖSSÉGBEN

---

### IGEI ALAPVETÉS:

APCSEL 2,42-47

Állhatatosan kitartottak az apostolok tanításában és közösségében, a kenyértörésben és az imádságban. Félelem fogott el mindenkit, mert az apostolok révén sok csoda és jel történt Jeruzsálemben. A hívek mind ugyanazon a helyen tartózkodtak, és közös volt mindenük. Birtokaikat és javaikat eladták, s az árát szétosztották azok közt, akik szükségét szenvedtek. Egy szívvel-lélekkel mindennap összegyűltek a templomban. A kenyeret házaknál törték meg, s örömmel és egyszerű szívvel vették magukhoz az ételt. Dicsőítették az Istent, és az egész nép szerette őket. Az Úr pedig naponként növelte az üdvözültek számát ugyanott.

1Jn3,1-3

Nézzétek, mekkora szeretettel van irántunk az Atya: Isten gyermekeinek hívnak minket, és azok is vagyunk! Azért nem ismer minket a világ, mert őt nem ismeri. Szeretteim, most Isten gyermekei vagyunk, de még nem lett nyilvánvaló, hogy mik leszünk. Azt tudjuk, hogy ha megjelenik, hasonlóak leszünk hozzá, mert látni fogjuk úgy, amint van. Mindenki, akit ez a reménység tölt el iránta, megtisztul, miképpen ő is tiszta.

---

### A MÁSODIK ÉV TÉMÁINAK RÉSZLETES FELDOLGOZÁSA

1. **A communió-egyháztan – dr. Fejérdy András egyháztörténész  
Az Egység – Marton Zsolt püspök atya**
2. **Communio egyháztan a gyakorlatban: a közösségek élete - Finta Zsolt**
3. **Az eukarisztia a közösség szíve – dr. Farkas László atya**
4. **Szentháromságos élet a keresztény közösségben – Paszternák Tamás atya**
5. **Egyéni karizmák kibontakozása a közösségben – dr. Fábry Kornél püspök atya**

## II. COMMUNIO EGYHÁZTAN A GYAKORLATBAN: A KÖZÖSSÉGEK ÉLETE

Finta Zsolt

Az „Ima-katekézis” második évének tematikája, a közösséget állítja a középpontba, a híveket arra bátorítja, hogy mind jobban megtalálják helyüket az Egyház közösségében és azon belül saját plébániai közösségükben.

*Hogyan jelenik meg a kommúnió a gyakorlatban, konkrét közösségi példákon keresztül?* Ezeket a tapasztalataimat szeretném megosztani.

Én a közösségben találkoztam a Jóistennel, ez alapvetően meghatározza a hitemet, élményemet Istenről. **Számomra Isten közösség, az Atya, a Fiú és a Szentlélek Szentháromságos közössége.** Ahogyan a Szentháromság személyei szeretet közösségben élnek, úgy kell nekünk, híveknek is élni, hogy megvalósuljon Jézus szándéka: *“Legyenek mindnyájan egyek. Amint te, Atyám bennem vagy s én benned, úgy legyenek ők is eggyé bennünk, hogy így elhiggye a világ, hogy te küldtél engem.”* (Jn 17,21)

Talán ezzel a szentírási szakasszal érthetjük meg a legjobban, hogy Jézus egy közösséget hagyott ránk. Nem véletlen, hogy kiválasztotta az apostolokat, hogy nem egyedül indult tanítani, gyógyítani. Aztán kettesével küldte őket missziós újtjukra. Mindezekkel a szándéka az volt, hogy egy olyan közösség jöjjön létre, amelyben mindannyian szeretettel vannak egymás iránt, hiszen: *„Arról tudják majd meg rólatok, hogy a tanítványaim vagytok, hogy szeretettel vagytok egymás iránt”.* (Jn 13,35)

Az Egyház közösségi karakterét a liturgia is kifejezi. Hiszen azt közösen ünnepeľjük. A szentáldozás latin neve communio, szeretetközösség. Ez nagyon jól kifejezi, hogy mi történik, amikor Krisztus testét magunkhoz vesszük. VI. Pál így fogalmaz: *„az Eucharisztia két közösséget hoz létre. Az egyiket Krisztussal (...), a másikat pedig az emberekkel.”* Szent Ágoston hangsúlyozza, hogy a teljes Krisztussal lépünk egységre, a Fővel és a tagokkal, Krisztussal és az Egyházzal. Mielőtt magunkhoz vesszük Krisztus testét a szentáldozás során, akkor a pap szavára: *„Krisztus teste”* – áment mondunk. Ezzel nemcsak a hitünket valljuk meg, hogy Krisztus jelen van a kenyér színében, hanem a teljes Krisztusra mondunk Áment, Krisztusra és az Egyházra. A Krisztussal együtt jelenlévő testvéreimre is gondolni kell,

igent mondani, hogy elfogadom őket és őket is szeretem. Ez teszi teljessé eucharisztikus hitünket, hiszen a szentáldozás közösségi pillanat is, Krisztus testének vételével egyesülünk a Világegyház valamennyi tagjával.

A plébánia közössége az eucharisztikus Krisztus körül helyezkedik el. Amennyire a többi testvéremre gondolva járulok a szentáldozáshoz, annyira lesz gyümölcsöző a közösség. **A plébánia a közösségek közössége,** nagyobb plébániákon több kis közösség van, a kis közösség tagjai lehet, hogy csak a vasárnapi misén találkoznak egymással, de lehet még akkor sem, hiszen több szentmise van vasárnap. Azonban, ha a közösség többi tagjára is áment mondván járulnak a szentáldozáshoz, akkor Krisztus titokzatos testében közösséget alkotnak a többiekkel is.

Erre egy jó példa a szentségimádók közössége. Számos plébánián bevezették már az egésznapos szentségimádást. Adott napon, általában a reggeli szentmisét követően, az esti órákig kihelyezik az oltáriszentséget. A templom egész nap nyitva van, így valakinek mindig ott kell ülnie, hogy ne maradjon őrizetlenül, továbbá a folyamatos imádság ne szakadjon meg. Általában óránként váltják egymást a testvérek, így egymással nem találkoznak a nap során, de az oltáriszentségben jelenlévő Krisztusban mégis egy közösséget alkotnak, egy közösséggé válnak. Krisztus által válnak egy közösségé. Az évente egy-két alkalommal megrendezett találkozójukon már ismerősként köszöntik egymást, azok is, akik előtte nem ismerték egymást. De minden szentmise utáni alkalom teret ad a közösségépítésre. Egy ember addig számít idegennek, amíg meg nem kérdezem őt, amíg meg nem ismerem. Ez a közösség alapja. Hiszen nem vagyunk idegenek: *„Mi ugyanis sokan egy kenyér, egy test vagyunk, mivel mindnyájan egy kenyérből részesülünk.” (1Kor 10,17)*

**A hitet közösségben lehet teljesen megélni,** ott bontakozhat ki. Ha teljesen megértjük Jézus szándékát, máris az Egyház közösségéhez tartozunk. Ha plébániánkon részt veszünk a vasárnapi eucharisztian, máris a plébánia közösségéhez tartozunk. Hiszen a plébánia közösségét a vasárnapi eucharisztian résztvevők alkotják.

Néha eltűnök az azon, hogy a II. Vatikáni Zsinat előtt a liturgiát hogyan élték át? Nem értették a latin nyelven zajló istentisztelet egy szavát sem, a pap háttal állt nekik, nem is láthatták, mi történik, hogyan zajlik a liturgia. Közben rózsafüzért imádkoztak, és amikor a ministráns csengetett, akkor tudták, hogy most következik a szentáldozás. Itt is megtörtént a találkozás Jézussal, a szentség vétele által, de úgy érzem, hogy nem biztos, a szívükben érezték a kommúniót Jézussal, a közösséget Isten népével. A II. Vatikáni Zsinat az ősegyház példáját tartotta szem előtt, hogy újra közösségivé váljon az Egyház.

Isten népe a zsinat után több olyan lélek által adományozott közösségben élhette meg a kommúnió érzését, amiben már érezhető volt a Szentlélek tüze, amely lánggra lobbantott mindent - akár az első keresztyének esetében, az első pünkösdi idejében. A zsinat szele friss tavaszi szellőként virágoztatta fel azon közösségeket, ahol a liturgiában valóban a kommúniót élhették meg.

A népegyházban az egyén megszentelésén volt a hangsúly, egyének liturgikus felkészítése a szentségek vételére, egyének szentáldozása. Annak az érzése, tapasztalata nem jelent meg, hogy a szentáldozás mindenkiel kommúnió, mindenkiel egyesülés, nemcsak a szentségi Krisztussal! **A szentáldozásban a közösség minden tagjával titokzatos módon egyesülök**, ez az Egyház, s ahol ezt értik, felfogják, s élük az a kommúnió Egyháza.

Több olyan közösségben kialakult - a liturgia szabályait tiszteletben tartó - olyan elem, amely segíti ezt a közösségi tapasztalat megélését.

Például az *Emmánuel* közösségben az eucharisztikus ima záró dicsőítése során (*Ő általa, Ő vele és Ő benne*) a pap énekére a hívek soronként egy közös Áment énekelnek! Az ünnepélyes hangvétellű és hangnemében egyre emelkedő énekes ámen kifejezi a hívek szívében, hogy ez a lényeg, a szentmise szívében járunk, kimondjuk közösen erre az ámenünket, igen, a közösség minden tagjára is!

A *Szentjánosbogár* közösség szentmiséin a Miatyánk elimádkozása után, még egymás kezét fogva éneklük: *Küld az isteni szó, legyen a béke ereje véled. Járj, mint békehozó, kegyelemhordozó!* Kifejezve ezzel szándékukat, hogy a közösség tagjain túl szeretnék tovább vinni Jézus békéjét!

*Sajgó Szabolcs SJ a dobogókői Manréza vasárnapi miséin* a felajánlás során a hívekkel együtt énekelte: *Tiéd a kenyér, tiéd a bor, tiéd az életem Jézus.*

*Gyerekek* csengetnek ma már egyre több szentmisén, az átváltoztatásnál az oltár előtt térdelve kis csengettyűket ráznak - kifejezve tevőleges részvételüket a közösség liturgiájában.

Továbbá látjuk azt, hogy **ma, a magyar Egyházban ott van élet, ahol vannak közösségek a plébániákon**. Ott van virágzás, és ez még mindig a zsinat szele, amely fúj.

Átmenet a népi Egyházból, hiszen már nem a nagymama viszi az unokát a templomba, hanem a gyerek a szülő. A katolikus iskolába beíratott gyerekek evangelizálják szüleiket!

Jó volt ez megélni Dunakeszin, a Jézus Szíve plébánián, ahol külön gyermek misét szerveztünk, ami működik a mai napig a plébánia színháztermében. A templomi szentmise után, 11 órakor kezdődik a gyermekek miséje. Előtte kézműves foglalkozás, kis csoport, illetve szentgyónásra való előkészítő alkalom várja a gyerekeket. A szülő otthagynak a gyermekét, gyermekeit, már reggel 9 órától, hogy nyugodtan készíthesse otthon a vasárnapi ebédet. Aztán 11 órakor újra csatlakozik, hogy gyermekével együtt ünnepelhesse a vasárnapi szentmisét. A közösségi terem lehetővé teszi, hogy a gyerekek nyugodtan "mászkáljanak", nem kell csendben, egyhelyben ülni. A tapasztalat az, hogy ha már egészen kicsi korban elkezdik az oltár körül a ministrálást, akkor már szívesebben csatlakoznak nagyobb korokban a nagymisére is szolgálatra. Évente kétszer, tavasszal és ősszel közös bográcsozás van. Ilyenkor nem a gyerekek, hanem a szülők vesznek részt kézműves foglalkozáson, előkészítve a bográcba való hozzávalókat, a gyerekek közben játszanak. A szentmise

alatt megfő az ebéd, a közösségi terem pedig átalakul egy nagy ebédlővé, ahol együtt fogyasszák el a közösen főzött ebédet. A szentmise után is együtt maradnak.

Ez egy jó példa, hogyan valósul meg a plébánia életében egy közösség létrejötte. Azonban több más csoport is létezik egy plébánia életében, melyekhez csatlakozni lehet. Egy új csoport indítását, vagy egy meglévőhöz való csatlakozás vágyát tudják ébreszteni a plébániai nyári táborok vagy zarándoklatok. Remek kezdeményezés, épp most nyáron az Árpád-házi Szent Margit templom nagy nyári tábort szervez, 0-99 éves korig mindenkinek. A sokszínű programokon túl - melyek minden korosztályt megszólítanak - a szinodalitásra is figyelnek, hiszen olyan gyermekrajz-pályázatot hirdettek, amelyen bármilyen technikával készült alkotáson meg lehet jeleníteni egy olyan programot, amit szeretnének, ha a táborba megvalósulna. A szervezők a győztes program-ötleteket beépítik a táborba.

Szakdolgozatom kapcsán felkerestem három plébániát, a kommúnió Egyházát keresve. A sok gyakorlati példa mellett kirajzolódott néhány hasonlóság, amik elősegítik a közösségi élet gyakorlati megvalósítását:

- az atyák közösségben élnek vagy közösségekből jönnek
- a templomok, a plébániák modernebb építésűek, jobban szolgálják a közösség igényeit, nemcsak a liturgikus térrel, hanem a hozzá tartozó helyiségekkel (mosdó, baba-szoba, kis csoportszobák)
- vallják, hogy a hitet közösségben lehet megélni és továbbadni
- törekszenek arra, hogy mindenki számára legyen elérhető közösség, mindenki tudjon egy-egy csoporthoz tartozni, aki szeretne, figyelembe véve az idők jeleit
- a plébániájuk közössége nyitott az új tagok befogadására, megszólítására
- ehhez nagy hangsúlyt fektetnek egy nagy közös nyári tábor szervezésére, ahol mindenki megtalálhatja a helyét, az új tagok új csoportokra lelhetnek
- nem változtatnak egyből a kialakult rendszereken, hanem először megfigyelnek
- fontosnak tartják a liturgiát, mint a közösségek találkozási helyszínét
- megértették a szentségek közösségi dimenzióját, és annak kibontakozását próbálják elősegíteni
- észrevették, hogy a plébánia, a közösségek közössége, az eucharishtiában jelen lévő Jézus körül elhelyezkedő közösség, kis csoportokban, de Jézuson keresztül minden tag egy testet alkot.

Nem csak a közösségek életében, hanem **a szentségek vételében is megjelenik a kommúnió.**

A szentségek vételére a felkészülés közösségekben történik. Jó esetben a szentségek vétele egy közösséget is létrehoz, vagy egy közösségbe helyez az adott plébánián. A liturgiát közösségben ünnepeljük. A beavató szentségek, amelyek a keresztény életbe, keresztény közösségbe bevezetnek: a keresztség, bérmálás és eucharisztia. Ezeken túl a többi szentségben is megjelennek a kommuniónális dimenziók. A szertartások előírásai, szövegei kifejezik a szentségek közösségi mivoltát. A II. Vatikáni Zsinat felhívása volt, hogy a szentségek szertartásait és formáit felül kell vizsgálni, visszaállítva a közösségi mivoltukat, az egyéni, szubjektív szentségvétellel szemben.

A katekumenális út, amelyen a hitjelöltek járnak az Egyház ősi bevezető formája a felnőttek keresztségéhez, elsőáldozásához és bérmálásához. Ez az út, amin keresztül a közösségbe is bevezetődnek a katekumenek, hiszen a felkészítésük a közösségben történik, a közösség előtt nyilvánítják ki szándékukat a hit elkötelezett útjára való lépéssel, a közösséggel együtt készülnek a szentségek felvételére, majd a szentségek felvétele után a közösségben mélyítik el a hitüket.

Így, akiket a szentségekhez vezetünk, az egyházi közösség tagjává válnak, olyan érett módon, hogy a hit továbbadására, a közösségbe való tartozásra, a közösségbe való új tagok meghívására készítjük őket. Ezáltal valósul meg, hogy a keresztény közösség - mint Isten népe - felelősséget vállal a krisztusi életbe való bevezetésért.

Ezen alapelveket kell követni minden szentségi felkészítés során. **Ne a szentség vétele legyen a fő cél, hanem a krisztusi életbe és az Egyház közösségébe való bevezetés.** Ne úgy tekintsen a szentségekre való felkészülésre, hogy annak célja csupán az ismeretek átadása legyen, hanem a hitre, a jézusi életre a megtérésre vezetés. Ennek egyik fő eszköze a befogadó csoport, amely által az Egyházba kapcsolódnak a szentségekre való felkészülés során. Megismerve a tanúságtételeken keresztül a közösséget, amely ünnepli a liturgián keresztül az ő csatlakozásukat. Ezt teszi teljessé a műsztagógia, amely bevezet a keresztény élet mindennapjaiba, ahol a már megjelenik a küldetés gyakorlása, a tudatos útra lépés.

### **A keresztség szentsége**

A II. Vatikáni Zsinat előtt a keresztség szentségének kiszolgáltatásában nem volt szerepe az egyházi közösségnek. Sokakat az motivált, hogy a gyermek megszabaduljon a kárhozattól, az eredeti bűntől, az egyén üdvösségének eszközének tűnt. A Lumen Gentium dogmatikus konstitúcióban megjelenik a keresztség szentségének közösségi dimenziója: *„A keresztség által az Egyház tagjaivá vált hívőket a szentségi karakter a keresztény vallás kultuszára rendeli, és arra, hogy miután Isten fiaivá újjászülettek, az emberek előtt vallják meg a hitet, melyet Istentől az Egyház által kaptak.”*<sup>1</sup> A keresztelés szertartásának szövegében is a közösségi

---

<sup>1</sup> Lumen Gentium 11.

mivolt jelenik meg, amikor a pap köszönti a szülőket, jelzi, hogy azért hozták el az újszülött gyermeket Isten házába, hogy az Egyház közösségének tagjává legyen, ezért az Egyház nevében kérdezi a szülőket a gyermek nevééről és védőszentjéről. Majd a gyermekekhez így szól: *„Nagy örömmel fogad Téged a keresztény közösség. Ennek a közösségnek a nevében most megjelöllek Téged a kereszt jelével.”*

### **A bérmálás szentsége**

A keressztég megpecsételéseként határozzák meg a bérmálás szentségét. Az ősegyházban még nem történt meg a keressztég és a bérmálás különválása. Ma már a bérmálás a keressztény nagykorúság kifejezése, a küldetés szentsége, amikor felnőtt hitte igent mondunk az Egyház közösségére. Továbbá az egyházi közösség felnőtt tagjaként missziós feladatokat kapunk, sajátos erővel felruházva, szentségi jegyet bevésve. A bérmálási felkészülés a katekumenátus útját járja. Ha a jelöltek közösen járulnak a szentséghez, azzal a helyi Egyház szempontjából kellő ünnepeységge kifejezik a közösséghez tartozásukat. A bérmálás rendes kiszolgáltatója a püspök, aki által kapják meg a Szentlélek ajándékát, ezáltal jobban megjelenítve azt a szorosabb kötelet, amely az Egyházhoz fűzi a megbérmáltakat. Ezt fejezi ki a püspök által mondott homília, vagyis szentbeszéd egy részlete: *„A Szentlélek, akiben most részesültök, kedves gyermekeim, pecsétet és lelketekbe. Átala Krisztushoz váltok hasonlónvá, és tökéletesebben leszte tagjai Krisztus Egyházának. (...) Legyetek tehát élő tagjai ennek az Egyháznak!”*

### **A gyónás szentsége**

Az ősegyházban nyilvánvaló volt, hogy a bűn az egész egyházi közösséget sértő valóság, ezt fejezte ki a közösségi bűnbánattartás és a közösség előtti feloldozás. A VII. századtól elterjedt egyéni gyónással a bűnt szubjektív valóságnak tekintették, veszendőbe ment a szentség közösségi jellege. A lelkipásztorkodás a gyónást évszázadokon át individuális aktusként fogta fel, ma azonban már, mint egyházi-közösségi cselekményt is. Jelzi az Egyház közösségi küldetését, mivel nem csupán az egyén megtisztulását szolgálja. Istennel való kiengesztelődésen túl embertársainkkal való kiengesztelődésre hív. A személyes bűnnel az Egyház testét sértjük meg, mivel már nem vagyunk só, világosság. A kiengesztelődés visszahelyez Krisztusba, az Egyházba, hogy élő tagjaként a megváltás és kiengesztelődés szentsége legyünk a világban. A szentmise bűnbánati részében imádkozzuk: *„Gyónóm a mindenható Istennek és nektek testvéreim(...) és titeket testvéreim, hogy imádkozzatok érettem Urunkhoz, Istenünkhöz.”* Ez a bocsánatos bűnököt eltörlő bűnbánat kifejezi, hogy a bűn a közösségben is kifejti hatását, és annak bocsánatához a közösség tagjainak imádsága is szükséges, *„hogy méltóképpen ünnepelessük az Úr szent titkait!”*

## **A betegek kenete**

Az első századokban a betegek megkenésére szánt olajokat maguk a hívek vitték a szentmisére, amelyet a püspök megáldott. A szentség kiszolgáltatója általában a pap vagy a püspök volt, de a hívek is megkenték betegeiket, olykor naponta. A szentség rendjét meghatározó dokumentum arra buzdítja a betegeket, hogy önként vállalják a közösséget Krisztus szenvedésével. A beteg nagy kegyelme és lehetősége, hogy *„örömmel szenvedjen, és kiegészítse testében, ami hiányzik Krisztus szenvedéséből, testének az egyháznak javára”* (Kol 1.24). A lelkipásztor kérheti a beteget, hogy ajánlja fel szenvedéseit az egyház közösségéért, például az éppen elsőáldozásra készülő gyermekekért, ezáltal is kifejezve, hogy a beteg még ebben az állapotában is az Egyház közösségének tagja, hiszen nem aktív résztvevőként is tehet a közösségért.

## **A házasság szentsége**

A házasság szentségének közösségi mivoltát legjobban a szertartás fejezi ki, amikor a házasulandók, a házasság szentségét egymásnak szolgáltatják ki, a pap vagy a diakónus csak, mint az Egyház képviselője van jelen. A szentség közösségi jellegét domborítják ki, amikor a házasságra való felkészülés során több pár egyszerre készül, egy idősebb pár jelenlétében. Az élet és a szeretet legbensőbb közössége, amely létrehozza a legkisebb társadalmi egységet, a családot, amely minden egyházi közösség alapja. Ezért minden egyházi közösség felelőssége is, hogy a házasságra való készülőknek minden segítséget megadjon. Ezt az előkészületet a Római Rituálé is szorgalmazza: *„Mivel a házasságnak az a rendeltetése, hogy Isten népét gyarapítsa és megszentelje, megkötése közösségi jelleggel bír, így javasolható, hogy – legalább néhány tagja révén – a plébániai közösség is részt vegyen rajta.”* A házasságkötés szertartásában a pap vagy diakónus így köszönti a házasulandó feleket: *„Kedves N. és N. az Egyház részt vesz örömtökben, és szeretettel fogad titeket...”* Ezzel kifejezve, hogy a közösség örül az ő házasságuknak. Az igeliturgia után ez még nagyobb hangsúlyt kap: *„Kedves jegyespár, eljöttetek ide a templomba, hogy az Úr megpecsételje és megszentelje szívetek szeretetét az Egyház szolgája és a hívek közösségének színe előtt.”*

**Az Egyház közösség**, ezt nem csak a gyakorlati példákon keresztül láthattuk, hanem a szentségek közösségi mivolta, közösségi lényegén keresztül is megtapasztalhatjuk, hogy **minden arra irányul, hogy Jézussal és Jézuson keresztül mindenkiel közösséget alkossunk**, akár a liturgiában, a szentmisében, akár bármely szentségben.



---

### **FELDOLGOZÁSHOZ JAVASOLT KÉRDÉSEK:**

1. Neked van tapasztalod olyan befogadó csoportról, ami kapcsolódik a szentségi felkészítés közösségi dimenziójához?
2. A plébániádon milyen jó közösségi tapasztalat van, min lehetne javítani?
3. Neked mit jelent a közösség?